КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ
ЦАРИГРАДСКИ СОНЕТИ

I. ДНЕС ИЗНОВО АЗ ВИЖДАМ…

Днес изново аз виждам тез места,
де дните ми детински са минали,
де на живота ми над пролетта
мечти са толкоз някога сияли.

Сияли са с ненадминуем зрак,
сияли са кат звезди на небето,
фар чуден на живота във морето,
светило в бурите и в нощний мрак.

Със рой избликват спомени в душата.
Как живо, как пленително светлей
на миналото паметта благата!

И как сърцето горестно копней
и мъчи се да сътресе съдбата,
и миг поне един да се засмей!…

II. БЛЕСТИ НЕБЕТО...

Блести небето, като че празнува,
изпъстрено с елмазните звезди.
Отникъде ни шум, ни глас се чува:
душата развълнувана трепти.

Трепти и чака някакви чудесни
мелодий сладостно да прозвучат
от гласове, от арфи неизвестни,
кои ще чуй земята първи път.

Но чака суетно и с жалба свята
обръща се към светлите зари:
тоз трепет, с кой поглеждам в небесата,

вам мойта тайна не ли ви откри?
Защо тъй мълком като непозната
ме гледате, о, сяйни ми сестри?

III. В НЕБЕТО ЧИСТО ЯСНО ГРЕЙ…

В небето чисто ясно грей луната;
как в свойта люлка дете мило спи,
така на тихото море в вълната
спят нейните, сребристите зари.

О, милий мой, по ясно от луната
на любовта ми на небето грей
прекрасний образ твой и мен в душата
светливи си зари оттам пилей.

Минува облак тъмен под луната,
веднага светлият й зрак бледней.
Над любовта ми, и от небесата

по-ширна, облак да допре не смей.
За теб трепти ми кат вълна душата
и в нея вечно твоя лик ще грей.

IV. О, СЛАВЕЙ МИЛИ, ПРЕСТАНИ…

О, славей мили, престани, не пей.
Не пей таз песен весела, любовна.
С песните си в душата ми тъжовна,
о, славей мили, нова скръб не лей.

Не пей, не спомняй тия дни честити,
когато от любов пияна бях.
Защо, кат улетяха, от гърдите
не улетя и споменът им с тях?

На друга той копней сега в гърдите,
на друга се кълне в любов сега.
Смили се, славей, и между стените,

де вкусвах щастието, що бега,
нек екнат песни ядни, жаловити,
кат клетвите на моята тъга.

V. ЗАЩО ДЪХЪТ Е ДАДЕН НА ЦВЕТЯТА…

Защо дъхът е даден на цветята?
Защо вълните, морските, шумят?
Защо тъй сяйно греят небесата?
Защо елмазните звезди трептят?

Защо, като в море, безспир в душата
на глухи бури чуе се гласът?
Защо, като вълна подир вълната,
желанья трепетни се там струят?

Защо с болежки сладки се й томила
на толкова мечти от светлий плам?
Защо надежди златни е кърмила,

когато всички ще изтлеят там
безследно, кат забравени кандила,
във запустял и изставен храм?

VI. СВЕТЛЕЙ МОРЕТО…

Светлей морето, гладко кат стъкло,
и тихо в чудний блясък на зарите
кат лебед бял с разтворено крило
се лъзга ладията по вълните.

Кой знай, така кат плува, някой път
ще духне буйно вихър страховити
и с скъсани платна, с мачти разбити
ще я захвърли нейде на брегът.

Ще мине време. Тъй в зари увита,
ще минва ладия оттамо пак,
но нивга може би не ще попита

край нея проходящия моряк
за ладьята, от бурята разбита,
коя печално гний на пустий бряг.

VII. С ОМАЯ ЧУДНА ГРЕЙ НОЩТА…

С омая чудна грей нощта. Звезди
една по друга сипят се в небето.
С омая чудна грей нощта. Мечти
и мен изгряват трепетни в сърцето.

О, боже мой, защо си обещал
човека на страдания? Тъгата
защо съпътница си нему дал?
Защо в горчила трови се душата?

Животът кораб мрачен е, кой плува
в море от сълзи, горести, беди;
безспир метежна буря го вълнува.

Защо нощта обсипва се с звезди?
Защо в бедите, сред кои минува
животът ни, примесват се с мечти?

VIII. ВНЕЗАПНО, НА МЕЧЕТА ДО ВРАТАТА…

Внезапно, на мечета до вратата,
извика с радост бедний Абдулах:
„Теб само, о, всеведущий аллах,
познати са на хората сърцата!

От мен благословия приеми!
Узна, аллах, рабът ти най-последний,
че може и богатия на бедний
за залъка да се полакоми!“

И туй тогаз разказа на тълпата,
коя гласът му беше там събрал:
„Хасан сарафът си простря ръката

в паничката ми; щомто бе минал,
какво откъсна му се от душата
зърнах да видя: беше ме обрал.“

IX. БЕСНЕЕ БУРЯТА…

Беснее бурята и в пустий бряг
вълните буйно блъскат се, реват;
на лодките рибарски в нощний мрак
далеч огньовете едва светят.

Над бездната, коя под тях реве,
ръката си им, боже, протегни!
Те имат майки, щерки, синове;
при тез, що любят, живи ги върни!

Смутен, причаковам ги на брегът
и питам как избягнаха смъртта;
но синовете яки на трудът

не мислят вече за опасността
и чакат с нетърпение нощта —
да тръгнат изново в опасен път.

X. О, КЛЕТИ ПИЛЦИ…

О, клети пилци! Цял лесът
за тях в засада е обърнат
и те изплащат с грозна смърт
светата жалба да се върнат

в земята, дето светлина
за първи път ги й озарила,
де в топли гиздави гнезда
тях майка нежна е кърмила.

Не знаят ли каква съдба
ги чака в дългий път горките?
Любов към родната страна,

ти вливаш тая мощ в гърдите
дори на птичките, малките —
без страх да срещат и смъртта!

XI. ОБЛЕНИ С БЛЯСК И ЗЛАТО…

Облени с бляск и злато, сипят се вълните,
спят бреговете в свойте синева:
кат в храм молитвен-на гърдите
със упоенье климвам аз глава.

От ширния простор едва чут глас
в душа ми тихо, кротко се разлива
кат песента на майка, в нощен час
детенцето си нежно що приспива.

Ни жал, ни скръб сърцето не терзай;
кат роб след своето освобожденье
в мечти от радости и наслажденье

то носи се, трепери и сияй.
О, тоз вълшебен час на мир, забвенье
да би могъл да няма нивга край!

XII. СЪРЦЕТО МИ СЛОМИХА…

Сърцето ми сломиха не вразите
и не теглата, що патих от тях,
но тез, с кои в денят на изпитните
кръст мъченически понесъл бях.

На бедствията чашата горчива
до устните си волно аз допрях
и не роптай душа ми горделива
против жестокий жребий, що избрах.

Ще бъда твърд. В сърце ми има сила,
коя в бедите повече крепней.
От вас, другари, в своите патила

пощада искам. Моят дух слабей,
кога измяната с душа унила
съзра в лица ви грозно да се смей…

XIII. ЖИВЕЯ СРЕД РИБАРИ…

Живея сред рибари тук и любя
беззлобната им сладка простота;
плени ме тяхната природа груба,
де грей сърдечност, честност, доброта.

Кой знае, нявга им се представлявам
престъпник, може, паднал между тях,
но видат ли ме, тутакси познавам-
отблъскват тая мисъл като грях.

В минути на неистова тъга,
в минути на печално съкрушенье,
на малодушна с себе си борба —

утеха, бодрост сещам аз, кога
в очите им, обърнати към мене,
съгледам мълчаливо съжаленье.

XIV. МИЛ НАВИК Е ЗА МЕНЕ…

Мил навик е за мене да го срящам,
кога се връща — стария рибар.
Сърдечен поздрав отдалеч му пращам,
а той ми сочи тежкия товар.

От него от главата до петите
тече вода. Но радостно се смей,
кат гледа рибата в зарите
на бляскавото слънце как светлей.

Блазе му! Вечер в чиста е премена.
Край ламбата, опрян до старий зид,
седи всред челяд и жена засмена.

Изглежда ги доволен и честит
и за ловитбата в нощта студена
разказва важно с тържествуващ вид.

XV. СЪНУВАМ СЪН БЛАЖЕН…

Сънувам сън блажен. Съм в родний край:
с вид радостен се всичко мен усмива,
небето с чудна синева сияй
и светлина в сърцето ми прелива.

Баща и майка нежно ме прегръщат,
грей бедний дом, облях в зари,
и срамежливо, като се заслъщат,
изкос ме гледат братя и сестри.

Из цялата вселена равен с мене
по щастье има ли във тоя час?
Душата ми вълнува една страст,

страст пламенна за прошка и забвенье,
и мълчаливо благославям аз
могъщий бог и цялото творенье…

XVI. КАЗВАХА МИ — ТВОРЕЦ СИ САМ…

Казваха ми: творец си сам
на свойте всичките беди;
смири се и признай без срам,
че глупо се озлочести.

Казаха ми: защо светът
за теб желаеш да скърби?
Зер той е крив, от общий път
че ти безумно се отби?

Млъкнах печален и разбит.
Бе есен мрачна и в гората
задуха вятър мразовит;

видях как падаха листата
и облекчение в душата
сетих при тоз тъжовен вид.

XVII. КАК ВСИЧКО ХУБАВО Е…

Как всичко хубаво е окол мен!
Честит да съм, що можех да желая?
Навсъде погледът ми възхитен
се скита от омая на омая;

въздуха пълнят нежни миризми,
в сън сладострастен спи лесът зелени,
в ширът безкрайни морските вълни
блестят в зари, от злато потопени.

Унесена в вълшебно обаянье,
природата във неподвижен е покой,
като че в мълчаливо сърцезанье

очакова да чуй твореца свой.
Прости! Скръбта не е ли, боже мой,
престъпно, светотатствено роптанье?

XVIII. ЛЕТЕТЕ, ПТИЦИ…

Летете, птици, в волния въздух,
летете, птици, в небесата сини.
Кат вас лети нагоре моят дух
и вази той стреми се да замине.

Защо, о, птици, кои в светлий зрак
на синевата бляскава летите,
криле сберете, на земята пак
се спущате от връх, от висотите?

И вас ли грозна мъчи ви борба
и в ваште, най-високите полети?
Една ли с нас ви свързова съдба?

Не можете ли нийде да се взрете,
без тъжната световна нищета
да ви тегней в сърцето и в крилете?

XIX. О, ОСТАВИ ДА ПЛАЧА АЗИ…

О, остави да плача ази: срам ме е
да се топиш в безсилни сълзи ти…
Животът зарад мене кумир ням е,
пред теб като вълшебен блян блести.

Той свързва те с синевата небесна.
За твоите, младежките гърди
земята, де линеем ний, е тесна:
животът твой са твойте мечти.

Що търсиш с нас? Теб чака борба свята,
криле си херувимски разпери,
чуй де зове те боят и в душата

на волята огъня разгори:
с юнашки дух в гърдите, с меч в ръката
напред! Врази и пречки събори!

XX. И РЕКЪЛ БЯХ...

И рекъл бях аз: зимата измина,
за мен настават пак тъжовни дни;
на радостта в мен чувството загина:
как може пролетта да ме плени?

О, пролет, що си с мъх зелен обвила
и голата, безплодната скала,
зачух в въздуха птича песен мила
и тя душата ми в празника ти сля!

О, пролет! Светлей горе в небесата,
играй в вълните, шумоли в лесът,
пей с славея, благоухай с цветята!

На всички, кои пъшкат под гнетът
на нуждата жестока, на теглата,
о, пролет, мир, надежда дай в душата!

XXI. ЧАС ЧАРОДЕЕН…

Час чародеен. Песен затрептява
кат химна сладка в нощни глъбини.
Кат лебед птица ладья малка плава
на лунний свет по спящите вълни.

Далек, между небето и земята,
трептят светила в смутния простор;
град тайнствен сякаш дига се в мъглата,
невиден нивга от човешки взор.

Къде, души влюбени, се стремите,
на ладията бяла с бързий бяг?
В градът ли там вълшебний на мечтите?

Летете, дорде трае нощний мрак,
дорде любовний плам гори в очите,
дорде не пръсне всичко дневний зрак!…

XXII. КАКВА ЩЕ БЪДЕ НОВАТА ГОДИНА…

Каква ще бъде новата година,
не ща да знам. Не може тя по-зла
да бъде от оная, що измина:
отдавна са прелели моите тегла.

В надеждата не вярвам. Тя е дума,
която не намира в мен отклик,
и радостта чудовищна е глума,
измислена от някой зъл език.

Но топло сила прося аз от бога,
да сдържа тайно в своите гърди
плачът, що кърти мойта участ строга,

и да не видя подлите врази
злорадо да ликуват, че не мога
да нося твърдо своите беди.

XXIII. ДАЛЕЧЕ ПЛАНИНАТА…

Далече планината се белее;
към родний милий край умът лети,
де редом по полето сняг блести
и искри от белезнина пилее.

Край собата нажежена седят
баща ми, брат ми и сестри, роднини
и за студът, за тежките години
ил може би за мене хоратят.

Ще минат, думат, тия дни студени,
ще дойде пролетта и цветний май
и на раздялата ще туря край.

О, боже мой, сърцата ни, сломени
от толкоз горест, денят въжделени
ще видят ли над нас да възсияй?

XXIV. ДНЕС СВЕТЪЛ Е БАЙРЯМ…

Днес светъл е байрям. На муезина
от минарето спуща се гласът.
Към старата джамия със стотина
засмени богомолци се стремят.

Внезапно стар дервиш пред тях застана
и грозен, с глас гръмлив извика тям:
— Махнете се, кои през рамазана
закон и пост потъпкахте без срам!

Изсред тълпата, няма от тревога,
отстъпи просяк един, гол почти,
но тук дервишът с ръце го обви:

— Не е за теб заповедта ми строга,
виновните мълчат… Блажен си ти,
защото не посмя да лъжеш бога!

XXV. ФЕНЕР!…

Фенер! Магическото име
в уши ми сладко пак звъни
и днес вълнува ме, плени ме
като в детинските ми дни.

Низ улиците тесни, мрачни
не спира ме човешки лик,
умът ми в времената зрачни
лети на подвига велик.

Не съм ли днес на поклоненье
далеч отнякъде стигнал?
Душа ми сеща наслажденье,

като кога съм тук трептял
и поздравлявал с възхищение
народний девствен идеал…

XXVI. ТОПОРЪТ ДЕБНЕ…

Топорът дебне черквицата малка
и скоро ще настъпи нейний край;
и тъй се й тя сгушила дребна, жалка,
като сама смъртта си да желай.

Де помощ за спасенье би търсила?
За нея кой издигнал би гласът?
Ония, на кои била е мила,
гиганти уморени, в гроба спят…

Иди при тях… Всред общото забвенье
те ще те пазят в своите мечти,
поле за тях на слава и сраженье.

В тоз образ беден ще ги трогваш ти
и в теб ще слушат вечно с упоенье
на цял народ сърцето да тупти!

XXVII. ЕМБЛЕМА РАДОСТНА…

Емблема радостна на борба свята,
дигни се гордо под небесний свод,
о, паметник, изникнал из сърцата
на цял един признателен народ!

Дигни се, светъл като тържеството
на правдата, що прогласяваш ти,
и крепък, смел кат волята, делото
велико към победа, що води!

С примера благородний на дедите,
в един дух свързвай всичките сърца,
в завета святий впити дръж очите

и с вяра жива в бляскава съдба
разгаряй жажда пламенна в гърдите
за нови подвиги и тържества!

XXVIII. БЕСНЕЙ ЛИ БУРЯ…

Бесней ли буря и реват вълните
посред разсвирепелите стихий,
аз виждам кораб със мачти разбити,
кой всуе търси път да си пробий.

И гледам: ту го дигат вълни бясни,
ту в бездни черни с рев го повалят
и счувам вопли и беди ужасни
в духа ми разтреперан се вестят.

И мисля за друг кораб, кой се бори
всред буря зла, с беснеющи вражди
и страсти, и неистови раздори.

О, боже! Опази го от беди,
към светли и спокойни кръгозори,
на път спасителен го изведи!

XXIX. НЕ СЪМ ТВОЙ СИН…

Не съм твой син, Византийо, но сявга,
когато мина покрай тез места,
де твойта мощ ликувала е нявга,
неволно падам в горестна тъга.

Пак две морета сливат тук вълни си
и с светъл шум оглашат твоя бряг;
но дворци не красят го. Кипариси
днес там стърчат над грозен пущиняк.

Пет века! И съдбата не менява
жестокий жребий, с който те сломи.
Щом нощ настъпи, кесар някой става

из съсипните тъжни може би,
но всуе вестта блага ожидава
и с плач се връща в гроба си да спи.

XXX. ДЕТЕ, ДЕТЕ, НА СЛЪНЦЕТО…

Дете, дете, на слънцето в зарите
светлей със чудната си красота;
сама заря, ти минваш през очите
кат милий образ на една мечта.

Ти роза си, коя благоуханье
с зефира пролетни в гърдите лей,
ти птица си, която с обаянье
се спира да я слушат, като пей.

Благословий изпращат ти сърцата:
цъфти, бълнувай, пей, благоухай,
ликувай с чудний дар на красотата.

Невинността ти врагове не знай:
дано и нивга не ти чуй душата
до теб сърце човешко да ридай.

XXXI. СЪЗРА ЛИ ЛАДИЙ МОРНИ…

Съзра ли ладий морни покрай брега спрели,
моряци, мисля, там пред мен ще се явят,
кои певците на Елада са възпели,
за тайнствен преход тръгнали на дълъг път.

И колко пъти трепвал съм, като че видя,
Язоне, тебе същий, на ронливий бряг,
и жажда съм сещал да питам за Колхида,
но като призрак ти изчезваш в дневний пек.

Днес други аргонавти за руна бълнуват
и твоят поход тям е приказка за смех.
Не по морето те, а в борсата царуват,

от мишци здрави нужда нямат за успех:
в Колхида за да стигнат, с месеци не плуват:
железници и параходи возят тех.

XXXII. НЕ, НЕ, И ТИ НЕ БУДИШ…

Не, не, и ти не будиш завист в мене!
И теб вълнува глупа суета,
а аз те гледах в скит уединени,
унесен в сурова една мечта!

Не чуеш никой отзив ти в гърдите,
не чуеш, че с хилядни гласове,
с шопота нощний, с шума на вълните
бог сам на говор тайнствен те зове!

Къде, певец с фантазия крилата,
е скитникът, когото си възпял,
там прикован на върха на скалата,

за всеки шум световен оглушал
в вседневно съкрушенье на душата,
в пост, с бденье и молитви побелял?

XXXIII. О, НЕКА МЕ ПРЕСЛЕДОВА…

О, нека ме преследова съдбата,
бедите нека растат всеки ден,
нек вчерашний приятел, с страх в душата,
наведен да минува покрай мен.

Не ща да клюмна, дорде мен в душата
на сладка вяра огънят гори,
че правда в родний край, свобода свята
пак ще огреят с топли си зари.

Кой знае къде ще си свърша дните:
ще умра може би в чужбина аз,
но вярата, що сгрява ми гърдите,

не ще угасне до последний час:
на смъртний одър ще я викам с глас
и тя ще ми склопи очите…

XXXIV. ВЪЛНИТЕ СПЯТ…

Вълните спят, залени с светлина
под юлските нажежени лъчи,
не видят се разперени платна
на ладия, ни птица да хвърчи.

Небе, море се гледат отдалек
кат неподвижни две огледала;
въздухът само, като че от пек,
трепери над горещата скала.

Вред тишина, не чуй се шум, ни глас;
над морната природа вцепенена
смъртта прелита сякаш в този час;

и в мен замират мисъл, воля, страст,
като в нирвана някаква блажена
да се пренасям с цялата вселена.

XXXV. ПРЕД МОИТЕ ОЧИ…

Пред моите очи обширний Цариград разстила
с блясък чуден своите вълшебни красоти
и тъй пленява ме с неудържима сила
кат някога си мойте войнствени деди.

И сещам да възникват в мен пориви алчни,
и питам се неволно що бих сторил,
да бих имал в ръцете си на Крум юначни
пълчища, които тука е водил.

Защо корона василевска вий мечтахте,
о, мои храбри, мои тайнствени деди
и, победители, назад се пак върнахте?

Дали не мъчеше кат мен и вашите гърди
тъга за родните полета и гори,
и ней и блянове, и слава жертвувахте?

XXXVI. НИЗ УЛИЦИТЕ ТЕСНИ…

Низ улиците тесни, пълни с сенки,
на Искюдар, потънал в пек и мир,
възпря ни беден продавач на дренки:
— Купете, моля, аз съм муаджир.

От връх Чамлъджа, със душа няма
от радост, впивам очрован взор
в разкошната и дивна панорама,
сияюща край светлия Босфор.

Всред тоя възторг, всред туй опияненье,
в кое душата търси бог — кумир
хвала да му отправи на колене,

всред бляскавий необозримий шир,
де лута се духът без насищенье,
аз мисля все за бедний муаджир.

XXXVII. МЕЧТАЕХ АЗ…

Мечтаех аз: на мощен кораб плувах
по ширните морета и отвред
потайни гласове неземни чувах:
подвластен беше мене целий свет.

Земи, царства, народи свойте тайни
откриваха усмихнато пред мен;
очи ми в гледки тънеха омайни
и плуваше в мечти духът пленен.

Сърцето ми затупа с радост свята:
вести се родний бряг край сенчаст лес
и полетях да стъпя на земята;

но прозвуча към мен жестока вест:
назад! И там изохка ми душата:
о, горко на изгнаника злочест!

XXXVIII. КОГАТО ВСРЕД РАЗХОДКИ МИ…

Когато всред разходки ми уединени
вестят се страшни в разтрепераний ми ум
тез образи измъчени, във кръв облени,
чий издихающ глас замрял е в морский шум,

избите кесари, измъчени царици,
в килии мрачни, с сълзи, жаждущи смъртта,
велможи грозно изуродвани, патрици,
от храма грабнати и тъпкани в калта;

желание тогаз неволно в мене се явява
в земята да се вслушам, де прахът им спи,
и всичко сякаш окол мене замълчава,

и чакам някой стон дълбок да заехти,
но слънцето светлее горе в своята слава,
далек морето само чуй се, кат шуми.

XXXIX. В ЧАСЪТ ВЕЧЕРНИ…

В часът вечерни спирам се с наслада
край малкий залив. После дълъг път
в борба с стихиите калена ладья
почива, морна още, край брегът.

До старий капитан, на кръг седнали,
матрозите, след скромний си обед,
приказват за премеждя, за печали,
за дългий път, кой чака ги напред.

Фенер окаден смутно мъжделее
на мачтата, платната де висят;
в безоблачно небе луната грее,

матрозите прибират се да спят,
вълните глухо надалек шумят
и ладията тихо се люлее.

XL. НАДЕЖДА СЛАДКА АЗ ТАЕХ…

Надежда сладка аз таех в душата:
в ръце си един ден ще ме обвий
и лютите гоненья на съдбата
в сълзи от радост ще забравим ний.

Уви! Уви! Не устоя в борбата.
Надви на силите му горестта,
кат червей тя изгриза му душата
и жертва я предаде на смъртта.

И никой не узна, че в съкрушенье
и плач сломи се силната душа.
Животът скъп угасна в напреженье,

да спази гордо своята тъга,
да притаява скръб и огорченье,
мен да крепи в неравната борба…

XLI. ОБИЧАМ ТЕ, ОБИЧАМ ТЕ…

Обичам те, обичам те, родино мила,
за всички мечти, от които съм се пленил,
за всички радости, кои си ми дарила,
за всички горести, кои съм с теб делил.

Обичам те, обичам те, родино мила,
за хубостите дивни, кои щедрий бог
обсипал е въз теб, за страшните патила,
кои пет века бяха твой удел жесток.

Обичам те, обичам те, родино свята,
за тез, кои съня си вечний в тебе спят,
със силата неудържима, с чистотата

на сълзите, що от очите ми текат,
с горещий порив, който носи ми душата
към гробовете скъпи, кои в теб стърчат!

XLII. НАКРАЙ БРЕГЪТ…

Накрай брегът, де пенят се вълните,
само дърво маслинено стърчи;
без шума, с коренье полуразрити,
едва — едва в земята се държи.

Гората надалеч се зеленее;
като сирак в неистово тегло
то мълчаливо съхне и чернее
и гърчи мършавото си стебло.

Задуха вятър, буря заиграе,
то с всичките стихий е във борба;
доколе здраво в нея ще утрае?

Един ден ще изчезне без следа;
и то така е жално, кат да знае,
кат да очаква своята съдба.

XLIII. КОГА ОТ СВОЕТО УЕДИНЕНЬЕ…

Кога от своето уединенье
съгледам всред обширното море,
под бляска чудний на лучи засмени
кораб вълните бързо да поре,

със сълзи благославям на очите
онез, които носи в тайнствен път.
Кой знае на колцина там гърдите
кат мен за милий родний край тъжат!

Каква струя от радост тям в сърцата
сега от необятний шир се лей!
О, дайте ми родината ми свята!

Омразата несносно ми тегней;
не мест, не злоба иска мен душата:
за сладки сълзи, за любов жадней.

XLIV. ДАЛЕЧ, ЗАД ДИВНИЯ СТАМБУЛ…

Далеч, зад дивния Стамбул, гаснеят
на слънцето последните зари.
Пред мен в вечерната мъгла бледнеят
къщя, брежища, хълмове, гори.

В завоя на брега рибарска ладья
полека спуща своите платна;
замря животът в нощната прохлада:
ни шум, ни глас, всеобща тишина.

Морето само в нощта мълчалива
се чуе равно, глухо кат шуми.
И в тоя час в дума ми треперлива

тоз шум безспирен на дълбоките вълни
като безкрайний горкий стон се слива
на всички земни болки и тъги.

XLV. ПРЕД ВСЯКОЙ ЗЕЮЩ ГРОБ…

Пред всякой зеещ гроб, когато пред очите
да ми се мерне ликът бледний на смъртта,
неволно климва ми главата на гърдите
и с сълзи хлипам под гнетът на жалостта.

И гледам люлки празни, гледам деца дребни,
остали без храна, без огън, без хлеб,
моми без мощ, вдовици черни, кои дебне
с раззинали уста позорният вертеп;

и плача за умрелий, плача за съдбата
на живите, но по — горчива тегоба
налита ми духът, кат смисля за тъгата,

коя с живота дадена е нам в делба,
и още по — дълбоко стене ми душата
за безднадеждната човешка нищета!…

XLVI. СТОЯ НА СТРЪМНИЙ БРЯГ…

Стоя на стръмний бряг и гледам. Над морето
надвиснала е гъста утренна мъгла.
Изгрява слънцето. Стрела подир стрела
пронизват я лъчи му ясни от небето.

Ден чуден е. Омаян погледът лети
над ширът морски. В чистият лазур небесен
на своите хълмове Стамбул, градът чудесен,
далек кат бисерно видение блести.

Гледал съм мен в лазура ясний на душата
виденье още по — вълшебно да светлей.
Уви! Мъгла затъмила му е светлината

и няма вече блясък чуден да пилей:
мрак непрогледни, в тебе луч от небесата
не ще проникне нивга да те разпилей!…

XLVII. ЖИВОТЪТ, ДРУЖЕ МОЙ…

Животът, друже мой, е вещ ужасна.
Враг безпощаден стъпките следи
на тоз, кой падне във борбата бясна,
дорде го смаже в мъки и беди.

Сърцето диша глухо озлобленье,
кат бухал черен своето гнездо
в гърдите свива мрачното съмненье
и с сляп, кръвнишки бяс гризе ги то.

От мен си не отвърна ти главата,
не побоя се, че оставаш сам,
за мойте рани сълзи си балсам

ми даде. Благославям аз теглата,
че в тях познах как чиста ти й душата,
за мене колко обич крий се там.

XLVIII. МИНАХА ВЕЧЕ ДНИТЕ ТОПЛИ…

Минаха вече дните топли. В небесата
захващат тъжни облаци да се вестят,
напуснаха си лястовиците гнездата,
на юг към жилищата зимни се стремят.

Кат тях за милата, далечната родина
случайните другари готвят се на път;
изгнаникът остава само на чужбина
и сълзи горки от очите му текат.

Кой знае, един ден ще се затъжи
и ще се върне скитникът бездомен,
но всуе в родний край ще пита може би

за тез, кои са го любили тамо… Скромен,
печален между живите ще се яви
като изтъркан някой и забравен спомен.

XLIX. КОГА ВНЕЗАПНО…

Кога внезапно в нощний час
събуден, вслушам се в вълните,
като ридаят в темнините
и пълнят ги с тъжовен глас,

неволно горките нещастни
вестяват ми се пред умът,
кои в премеждия опасни
нашли са ненадейна смърт;

и чини ми се, тям душите
по гладкий морски пущинак
отвред се сбират, под зарите

на лунния сребристи зрак,
и своя ризик жаловити
оплакват тук — на родний бряг.